

για μακρὰ ταξίδια,
 με τὸ μαϊστράλι,
 νᾶμπουμε κ' οἱ δύο μας
 γιὰ τὴν ξενιτειά.

Πέρασες κοντά μου,
 μὰ δὲ μ' εἶδες,
 ὃ λευκὴ ψυχούλα,
 ποῦ πετᾷς ;...
 "Ἐλα δὴ κοντά μου,
 τίς ἐλπίδες
 σὰ γλυκεῖα δροσούλα
 νὰ σκορπᾷς !

ΤΥΜΦΗΝΙΣΤΗΣ

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

...Κ' ὕστερα, ὁλόκερο ἐκεῖνο τὸ ἀφηνιασμένο
 μποιλοῦνι χύμηξε ἀγριεμένο καταπάνω του.

Μερικοί, βλέποντας τὴ γαλήνη πρὸ εἶταν ἀπέραν-
 τη χυμένη πάνω στὰ γερά χαρακτηριστικά τοῦ προ-
 σώπου του, κὶ ὅταν ἀκόμα ἄρχισαν νὰ τὸν γιουχά-
 ρουν γιὰ τίς ἀλλόκοτες κείνες ιδέες, πού τίς ἔλεγε
 λεύτερα πρὸς τὸ πλῆθος, γύρισαν πίσω ξαφνιασμέ-
 νοι, σὰν ἀπὸ κάπιο ἀτόμακρο προαίσθημα. Οἱ περισ-
 σότεροι ὅμως, καὶ εἰντούσαν μέσα σ' αὐτοὺς καὶ πολ-
 λές γυναικες, χύμηξαν καταπάνω του μανιασμένοι,
 θρίζοντας φριχτά, χειρονομώντας καὶ πλάνοντάς τον
 ἄλλος ἀπὸ τὸ κεφάλι κὶ ἄλλος ἀπὸ τὰ πόδια, ἄρχισαν
 νὰ τονε σπρώχνουν δυνατά, νὰ τὸν χτυποῦν, νὰ τὸν
 φτύνουν κατὰ πρόσωπο, καὶ νὰ τοῦ χώνουν πίσω στίς
 πλάτες μικρὰ καρφιά. "Ἐπειτα τοῦ δέσανε τὰ χέρια
 μὲ χοντρά σκοινιά καὶ τοῦ σφίξανε τὰ δεσμάτα μὲ
 τόση δύναμη, πού οἱ κόμποι μπαίνανε μὲς στὸ κρέας
 του. Κὶ ἁλάκερο κείνο τὸ ἱεζιδάσκερο οὐρλιάζοντας
 καὶ χτυπώντας τὰ πόδια του κάτω στὸ χῶμα ἀπὸ χα-
 ρά, ἐργόντανε μπροστά του καὶ τὸν κοροῖδευε.

Ἐκεῖνος, σὰν ξένος σ' ὅλα πού γινόντουσαν γύρω
 του, μὲ τὰ μεγάλα ὄνειροπόλα μάτια του καρφωμένα
 σὲ μακρινὰ πράγματα, φαινότανε σὰ νὰ μὴν ἀκούει
 οὔτε νὰ βλέπει.

"Ἀρχισε νὰ βραδιάζει. Τ' ἀεράκι ἀνάλαφρο περνοῦ-
 σε ἀπαλά καὶ κουνούσε ρυθμικά τὰ χλωμοπράσινα
 φύλλα τῶν δέντρων.

Τὸν διατάζανε νὰ περπατήσει. Καὶ πίσω του καὶ
 μπροστά, ἀκολουθοῦσε ὁ λαὸς, καὶ τοῦδειχνε τίς σφιγ-
 μένες γροθιές του.

Πολλοὶ φωνάζανε :

— Κατάρη στὸν ἄθεο !

— Λυώστε τὸ βρωμερὸ κορμί του κάτω ἀπὸ τίς
 φτέρνες σας !

Πέρασαν ἔτσι ἀρκετοὺς δοόμους, καὶ σὰν ἔφτασαν
 στὴν κεντρικὴ πλατεία, στάθηκαν νὰ σκεφτοῦνε τοῦ
 ἔπρεπε νὰ τὸν παραδώσουν. χωθήκανε στριμωγμένοι
 ἀλληλοβούζοντας καὶ οὐρλιάζοντας σὲ κάτι στενοδρό-
 μια, κ' ὕστερα ἀπὸ κάμποσην ὥρα φτάσανε ἔξω ἀπὸ
 τὴν Ἀστυνομία.

Σὲ ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα τῆς βασανιστικῆς πορείας
 ὃ κατὰδικὸς οὔτε μιὰ λέξη παράπονου δὲν πρόφερε.
 Πάντοτε γαληνεμένος, περπατοῦσε ἀνάμεσα σὲ δύο

πικνές σειρές ἀγριεμένου πλῆθους, μὲ τὸ μέτωπο
 ψηλά.

Ὅταν περνοῦσε κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρα, δεχότα-
 νε μὲ ἀνέκφραστη σιωπὴ ὅλες τίς θοισιές καὶ τὰ πε-
 ριγέλια τῶν κοριτσιῶν, πού τὸν κοιτοῦσαν πάντα μὲ
 συμπόνια καὶ φόβο μαζί, συμμαζεμένα κοντὰ στίς
 μαννάδες τους. Εἶδε πολλοὺς φίλους του νὰ τὸν κα-
 ροῖδεύουν καὶ νὰ τονε δείχνουν σ' ὅσους δὲν τὸν ξαί-
 ρανε. "Ὅλοι ἐκεῖνοι, πού ἄλλοτε τοὺς εἶχε φανερώσει
 τίς ιδέες του, καὶ τὸν ἄκουσαν πρόθυμα, καὶ πού τοῦ
 εἶχανε ὑποσχεθεῖ νὰ τονε συντρέξουν, τώρα, κατα-
 τρομαγμένοι, εἶχαν ἀνακατευτεῖ κὶ αὐτοὶ μὲ τὸ ἔξα-
 γριωμένο ἐκεῖνο πλῆθος.

Τὸν ἔρριξαν σ' ἓνα σκοτεινὸ ὑπόγειο.

Τώρα πᾶς, μὲ τὰ μάτια σκεπασμένα ἀπὸ σταγόνες
 αἱμάτων, ἄθλιος, ἐλεεινός, κ' ἐνῶ ἡ παγωνιά τοῦ θα-
 νάτου ξαπλώνοντανε σιγά - σιγά στὰ πονεμένα μέλη
 του, ἄρχισε νὰ συλλογίζεται γιὰ πρώτη φορὰ τὸ ἄ-
 νόφελο τῆς διδασκαλίας του. Ὁ λαὸς, πού αὐτὸς γιὰ
 χάρη του εἶχε δουλέψει κ' εἶχε θυσιάσει τὰ καλλίτε-
 ρα χρόνια τῆς ζωῆς του, γιὰ νὰ τὸν ὀδηγήσει πρὸς
 τὸ Καλὸ καὶ τὴν Ἀλήθεια, αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ λαὸς τὸν
 εἶχε δικάσει καὶ καταδικάσει. Πίστευε στὴ δύναμη
 τῶν φτωχῶν καὶ τῶν σιλόδων, κὶ ὅμως οἱ φτωχοὶ καὶ
 οἱ σιλόδοι τοῦ ἀρνηθήκανε τὴν δύναμή τους. Καὶ τώ-
 ρα, ἀνάμεσα στοὺς ἰσχυροὺς, πού τόσο πολὺ τοὺς εἶ-
 γε μισήσει, καὶ στοὺς ταπεινοὺς, πού τόσο πολὺ τοὺς
 εἶχε ἀγαπήσει, ἄκουγε κὶ ἀπὸ τούτους κὶ ἀπὸ κείνους
 τὰ ἴδια λόγια, λόγια πικρὰ καὶ φαρμακερὰ.

"Ἐνωσε τὸ μάταιο τῆς ιδεολογίας του.

Οἱ ἄνθρωποι εἶναι ὅλοι κακοί. Τὸ κακὸ εἶναι γεν-
 νημένο μαζί τους. "Ὅλα ἀδέβαια, ὅλα ἄνοστα, τίποτα
 τὸ θετικό. Καὶ μοναχὰ ὁ θάνατος, δυνατὸς κὶ ὠραῖος
 ὑπάρχει.

Κ' ἔλαψε πικρά....

"Ἐπειτα γύρισε τὴ σκέψη του δέκα χρόνια πίσω.
 Θυμήθηκε τὸ σπῆτι του, τὰ δερφια του, τὴν ἀγαπημέ-
 νη του τὴ μάνα. Πόση ἀηδία τοῦ προξενούσαν ! Κὶ
 ὅμως τὰ γαποῦσε....

Καὶ θέλησε πρὸ πολὺ ἀκόμα νὰ κλάψει, αὐτὸς ὁ ду-
 νατὸς τῆς ζωῆς, καὶ θέλησε νὰ σπαράξει τίς σάρκες
 μὲ τὰ ἴδια του τὰ χέρια, ἀλλὰ ὁ πόνος τοῦ ἔσφιγγε
 τὴν καρδιά κὶ ὁ θάνατος ἄρχισε νὰ θαλαίνει τὰ βλέ-
 φαρὰ του.

"Ἐξω ἡ νύχτα ἀπλώνονταν ἀπέραντη. Τὰ θαριὰ δὴ-
 ματα τοῦ φρουροῦ ἀκουγόντανε ἀνατριχιαστικά νὰ
 χτυποῦν πάντου στίς μουχλιασμένες πλάκες — πᾶτ.
 πᾶτ, πᾶτ ! — καὶ πάλι — πᾶτ, πᾶτ, πᾶτ... — Τί-
 ποτα ἄλλο.

"Ἔσυρε τὸ κορμί του ἀργὰ πρὸς τὸ παράθυρο.

(Τὸ φεγγάρι τὸν κοιτοῦσε τόσο λυπημένα... Καὶ
 κάτω ἀπὸ τὸ χλωμὸ ἐκεῖνο φῶς θυμήθηκε καὶ πάλι
 τοὺς φτωχοὺς, τοὺς ταπεινοὺς, τοὺς βασανισμένους.
 Ἀναστέναξε δάδιά, καὶ ἡ καρδιά του πλημμύρισε πᾶ-
 λι ἀπὸ ἀγάπη κ' αἰστάνθηκε τότε πὼς ὁ κόσμος εἶναι
 ὁ ἴδιος ὁ ἑαυτὸς του καὶ τὰ δάσανα τοῦ κόσμου εἶναι
 καὶ δικὰ του. Καὶ συχώρεσε ἐκείνους πού τονε βασά-
 νισαν τόσο ἄδικα, κ' αἰστάνθηκε τὴν καρδιά του νὰ
 πλημμυρίζει ἀπὸ γὰρὰ. Καὶ σὰν κάποιος νὰ τοῦ σφύ-
 ριζε σταυτί, πὼς ὁ ἄνθρωπος γενιέται καλὸς κ' ἔπειτα
 οἱ διάφοροι νόμοι τὸν κάνουνε τόσο ἄγριο.

"Ἔσυρε τὰ μάτια του πρὸς τὰ ἔξω. Στὰ ἄγρὰ χε-

λια του ἄνθισε τὸ γέλιο κάποιας καινούριας ζωῆς.
Κ' ἐνῶ ἡ νύχτα ἀπλωνότανε ἀκόμα ὅξω, ὁ ἐπαναστάτης ἰδεολόγος ξεψύχησε τόσο γαληνεμένα καὶ τόσο ὁμορφα.....

ΤΑΚΗΣ ΦΙΤΣΟΣ

ΣΑΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Μιά φορὰ κ' ἔναν καιρό, ζούσανε σὲ μιὰ χώρα μακρινή, πολὺ μακρινή, ἕνας ποιητής, ἕν' ἀηδὸν κ' ἕνα τριαντάφυλλο.

Τὸ τριαντάφυλλο σκορποῦσε γύρω του γλυκεῖα μυρουδιά καὶ τὸν ἴσκιο του τραγουδοῦσε τῆδόνι, καὶ ὁ ποιητής τὰ καμάρωνε καὶ τὰ χαιρότανε.

Μέρες ἀλάκηρες περνοῦσε δίπλα τους. Περνοῦσαν οἱ μῆνες, καὶ ὁλοένα δυνάμωνε ἡ γλυκεῖα φωνὴ τοῦ ἀηδονοῦ καὶ τὸ νωχωτικὸ ἄρωμα τοῦ τριαντάφυλλου πληθύνει, καὶ ὁ ποιητής πάντα εἰς τὴν ἴδια θέση, μὲ τὴν ἴδια εἰλαβητικὴ προσοχὴ περνοῦσε τίς μέρες του σιμὰ τους.

Μιά μέρα ὅμως ὁ οὐρανὸς δούρκωσε ξαφνικά, ὁ ἥλιος κρύφτηκε πίσω ἀπὸ βαρεῖα μολυβένια σύννεφα, τὸ τριαντάφυλλο μάζησε, καὶ τῆδόνι, ἀφοῦ τόνισε τὸ στεγνὸ του τραγοῦδι κοντὰ στὸ ξεφυλλισμένον λουλούδι πέταξε καὶ χάθηκε.

Μοναχὰ ὁ ποιητής ἀπόμεινε. Ἔδρεχε, χιόνιζε, μάγιαζε ὁ καιρὸς, καὶ τὸ τραγοῦδι τῆδονοῦ δὲν ἀκούγεται, καὶ ἀπὸ τὸ τριαντάφυλλο οὔτε φύλλο δὲν ἀπέμεινε γιὰ νὰ θυμίζει τὴν πρωτερινὴν του ὑπαρξιν.

Κάποια μέρα, σὰ σταμάτησε γιὰ λίγο τὸ μῆνισμα τοῦ καιροῦ, πῆρ' ὁ ποιητής ἕνα ραβδί καὶ τράβηξε γιὰ τᾶν ποταμὸν μέρη, γυρεύοντας ἄλλο τριαντάφυλλο καὶ ἄλλο ἀηδὸν γιὰ νὰ ζήσει μαζί τους.

Ἐνα βράδι ἔφτασε ἀποσταμένος σὲ κάπιο χωριὸν καὶ κάθησε νὰ ξεκουραστεῖ. Ξαπλώθηκε σὲ μιὰ πέτρα πὺν βρῆκε στὴ στράτα, καὶ ἄφησε τὴ φαντασίαν του νὰ τονε φέρει πίσω, στὰ περασμένα χρόνια, στὴν ὄνειρεμένη καὶ ζουγραφιστὴ του πατρίδα, τὸν καιρὸ πὺν ζούσαν οἱ δύο του συντρόφοι.

Ἐνα ἀλαφρὸ ἄγγιγμα τὸν ἔφερε στὴν πραγματικότητα. Γυρίζει καὶ βλέπει δίπλα του ἕνα παιδάκι χλωμό, ἄσκημο, μὰ πολὺ ἄσκημο, μὲ ξεσκισμένα ρούχα, ξεπόλυτο.

Τὸδε καὶ ἀνατρίχισε. Ποτὲς του δὲν εἶχε δεῖ τόσο ἄσκημο παιδί. Μὰ καὶ τὸ παιδί σὰν τὸν εἶδε ταράχτηκε. Δὲν εἶχε ποτὲς του ξαναδεῖ τόσο ὁμορφο παλῆκαρα.

Ἔστερ' ἀπὸ κάμποσιν ὥρα συνήθισε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον καὶ συχάσανε λίγο. Μὰ ὁ ποιητής εἶχε ἀπογοτενεῖ πιά. Ἐνίσωσε τώρα πὺς οὔτε τριαντάφυλλα, οὔτ' ἀηδόνια ὑπάρχουνε στὴ χώρα πὺς φτάσει καὶ πὺς ἔπρεπε ἀπὸ τώρα νὰ γίνῃ ὁ ἴδιος τριαντάφυλλο καὶ ἀηδὸν.

Μάζεψε ὅλες τίς γλυκεῖες ἀνάμνησες τῆς πατρίδας του καὶ ἄρχισε ἕνα τραγοῦδι δικό του, τὸ τραγοῦδι τοῦ ρόδου καὶ τῆδονοῦ.

Μὰ κανεῖς ἀπ' αὐτοὺς πὺν περνοῦσαν ἀπὸ μπροστά του δὲν ἐνίσωσε, κανεῖς δὲν ἔδωσε προσοχή, οὔτε κοιτάθηκε κανένας.

Ὁ ποιητής, κεντημένος ἀπὸ περιέργεια, ρώτησε τὸ παιδί :

— Αὐτοὶ πὺν περνοῦνε τί εἶναι ;

— Ἐμπόροι, τοῦπε τὸ ἄσκημο παιδί, καὶ τοῦ ξήγησε τὴ δουλειὰ τῶν ἐμπόρων.

Καὶ τὸ ρώτησε γιὰτὶ δὲν ἀκοῦν τὸ τραγοῦδι του, μὰ τὸ παιδί δὲν ἤξαιρε τί νὰ τοῦ ἀποκριθεῖ.

Κατόπι πέρασαν ἐργάτες, μαστόροι, παπάδες, πρίγκιπες, ἄνθρωποι λογῆς λογῆς, ἄνθρωποι γραμματισμένοι καὶ ἀναπτυγμένοι. Μὰ κανένας δὲ στάθηκε νὰ τὸν ἀκούσει καὶ κανένας δὲ τονε πρόσεξε.

Κι ὁ ποιητής ξαναρώτησε τὸ παιδί τί ἄνθρωποι εἶταν αὐτοὶ καὶ γιὰτὶ δὲ δίνανε κερμὰ προσοχὴ στὸ τραγοῦδι του. Μὰ τὸ παιδί τὴν ἴδια ἀπάντησιν τοῦδινε κάθε φορὰ.

Ὁ ποιητής σηκώθηκε ἀπὸ κεῖ πὺν καθότανε καὶ τράβηξε παρακάτω μαζί μὲ τὸ ἄσκημο παιδί.

Βρῆκανε μιὰ ταβέρνα ἀνοιχτὴ καὶ μπήκανε μέσα. Κ' εἶδε κεῖ μέσα ἀνθρώπους χλωμοὺς νὰ πίνουν ἕνα μαῦρο ποτὸ, καὶ ρώτησε τὸ παιδί ποιοὶ εἶταν. Καὶ τὸ παιδί τοῦπε πὺς εἶτανε καλλιτέχνες καὶ τοῦ ξήγησε τὴ δουλειὰ τους.

Σὰν τᾶκουσε αὐτὸ ὁ ποιητής νόμισε πὺς βρῆκε τοὺς ἀνθρώπους πὺν θὰ τὸν ἐνίσωσαν καὶ ἀρχίνησε πάλι τὸ τραγοῦδι τοῦ ρόδου καὶ τοῦ ἀηδονοῦ.

Μὰ καὶ πάλι κανένας δὲν τὸν ἐνίσωσε καὶ κανένας δὲν ἔδωσε προσοχὴ στὸ τραγοῦδι του. Καὶ μὲ τὴν καρδιά βαρὶὰ ρώτησε τὸ παιδί γιὰτὶ δὲν τὸν ἐνίσωσαν. Μὰ τὸ παιδί δὲν ἤξαιρε τί νὰ ἀποκριθεῖ. Καὶ σὰν ἔβγαινε ὅξω ἀπὸ τὴν ταβέρνα γύρισε νὰ δεῖ τὸ παιδί καὶ τὸ παιδί εἶτανε δακρυσμένο. Τὸ ρώτησε γιὰτὶ δάκρυσε, καὶ τὸ παιδί δὲν ἤξαιρε τί νὰ ἀποκριθεῖ.

Σμύρνη 3/16.12.1919.

Γ. ΓΚΙΩΝΗΣ

ΑΠΟΨΕ ΤΑ ΜΕΣΑΝΥΧΤΑ

Τοῦ Στ. Κωνσταντίνου

Ἀπόψε τὰ μεσάνυχτα, στὰ ξάστερα τὰ οὐράνια
λαμποκοπάει — ὦ θάμα — τὸ φεγγάρι
μέσα στὰ φύλλα πλέκονται χρυσά, θαρρεῖς, στεφάνια
καὶ ὁ κάμπος πλέει μὲς στὸ μαργαριτάρι.

Ἀπόψε, πὺς φεγγεβολᾷς, φωτοπεριχυμένο,
περήφανο μεγάλο, κυπαρίσσι
ἂ! πὺς λαμπροστολίστηκες τὸ εἶναι σου θλιμμένο
μὲς στῆς νυχτιάς τῇ θεῖα τῇ φωτοδούρῃ !...

Στὴν ὥρα τὴν ἐκστατικὴν, μέσα στὸ φῶς τὸ γκρίζο,
σκυφτὸ, πᾶνον ἀπ' τῶν τάφων τῇ χλωμάδα,
ἐξώρῳ, ἀπόψε, σὲ θωρῶ καὶ ἀγνάντια σὲ ἀντικρύζω,
σὰν ξωτικὴν, νυφιάτικην λαμπάδα.

ΑΓΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ